

Ryszard Kucha

"Aktualni problemy doszkillja :
zbyrnyk naukowych prac", red.
Marija Czepil, Drohobycz 2012 :
[recenzja]

Pedagogika Rodziny 2/3, 199-201

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Ryszard Kucha

Społeczna Akademia Nauk

Aktualni problemy doszkillja. Zbrynyk naukowych prac za redakcjeju Mariji Czepil, Drohobycz 2012

Proces budowy nowoczesnego społeczeństwa w pełni przygotowanego do rywalizacji z innymi państwami i społecznościami nie należy do łatwych zadań organizacyjno-programowych. Tym bardziej nie jest to zadanie łatwe dla społeczeństwa ukraińskiego, które od niedawna dopiero buduje własne niepodległe państwo. Zatem należy i trzeba myśleć o wszystkim, przede wszystkim zaś planować i budować system edukacyjny odpowiadający nie tylko potrzebom, lecz i oczekiwaniom, nie zawsze zasadnym, mieszkańców Ukrainy.

Z życzliwością przyznać należy, iż świadomość potrzeb edukacyjnych jest udziałem wielu środowisk społecznych tego kraju, przede wszystkim zaś licznych pedagogów jako organizatorów badań edukacyjnych w państwowych uniwersytetach i innych szkołach wyższych. Zasadnicza trudność tych środowisk polega jednak na tym, iż nie tylko należy spoglądać w przeszłość, obserwować dokonania na tym polu w innych krajach, lecz i tworzyć układy organizacyjne i programowe całkowicie nowe, odpowiadające potrzebom państwa, które dopiero wznosi fundamenty własnej budowli. Jest to również kwestia strategicznej przemyślności i zarazem poczucia odpowiedzialności przed historią. Nie dziwi zatem motto książki zaczerpnięte z pracy W.O. Suchomlińskiego, które brzmi: **Dzieciństwo-codienne odkrywanie świata, dlatego trzeba uczynić wszystko, żeby ono stało się przede wszystkim, poznaniem człowieka i Ojczyzny, ich piękna i wielkości.**

Recenzowana praca zbiorowa powstała w Państwowym Uniwersytecie Pedagogicznym im. Iwana Franki w Drohobyczu, lecz jest rezultatem pracy wielu autorów kilku uczelni ukraińskich, pracujących pod kierunkiem Prof. dr hab. Marii Czepil jako znanej na Ukrainie i w Polsce organizatorki badań pedagogicznych. W tym przypadku to efekt wysiłku poznawczego i pisarskiego 27 autorów, reprezentujących nie tylko środowisko akademickie, lecz i grono refleksyjnych praktyków wychowania przedszkolnego.

Z treścią nowego dzieła zapoznałem się z dużym zainteresowaniem, gdyż wszystko to, co powstaje nowe na Ukrainie budzi ciekawość poznawczą, a poza tym jest to jeszcze nadal kraj budujący zręby własnej tożsamości edukacyjnej. Książkę otwiera wstęp, niezbyt obszerny, lecz w sposób zwarty prezentujący czytelnikowi zawartość opracowania [ss. 8–10]. Ukazuje on jednoznacznie przesłanki, dla których podjęto się przygotowania książki oraz jej strukturę formalną [s. 8]. Nie bez wpływu na treść i układ książki pozostaje ustawodawstwo edukacyjne „O oświacie” oraz państwowe narodowe programy pod hasłem „Oświata” i „Dzieci Ukrainy” [s. 8].

Książka składa się z trzech rozdziałów problemowo-chronologicznych ujmujących w zwarty i logiczny sposób jej najważniejsze przesłanie, adresowane nie tylko do nauczycieli wychowania przedszkolnego, lecz i do studentów pedagogicznych kierunków studiów oraz do rodziców dzieci w wieku przedszkolnym. W tym kontekście, być może, byłoby warto zastanowić się (w przypadku decyzji o ponownym wydaniu książki ze względu na niewielki nakład) nad pewnym prze-modełowaniem rozdziału trzeciego, który – rozbudowany objętościowo – mógłby stanowić zasadny rozdział wprowadzający do pozostałych dwu rozdziałów. Jest to jednak jedynie refleksja pierwszego czytelnika polskiego niż recenzenta.

Rozdział pierwszy, zatytułowany **Treść i czynniki wychowania dzieci w wieku przedszkolnym**, [ss. 13–81] przygotowało 9 autorek, które podjęły istotne zagadnienia badawcze takie jak: kształtowanie u dzieci w wieku przedszkolnym humanistyczno-personalnego stosunku do przyrody w ujęciu aksjologicznym, podstawowe zadania w zakresie moralnego wychowania dzieci w wieku przedszkolnym, swoiście pojmowaną dojrzałość szkolną w procesie wychowania ekologicznego, edukacje estetyczną, wykorzystanie gier dydaktycznych w procesie ekonomicznego wychowania przedszkolaków, formy edukacji fizycznej i rehabilitacyjnej w przedszkolu, specyfika pracy nauczyciela domowego z dziećmi o specyficznych potrzebach, rodzina jako czynnik kształtowania samooceny dziecka w wieku przedszkolnym oraz telewizja współczesna jako czynnik wychowania przedszkolaków. W mojej ocenie poruszono najważniejsze aspekty pracy wychowawczej i opiekuńczej z dzieckiem przedszkolnym. Warto byłoby jednak zwrócić bacniejszą uwagę na korektę tekstu celem usunięcia literówek [zob. np. spis treści, s. 5].

Rozdział drugi, zatytułowany **Aspekty metodyczne organizacji aktywności życiowej dzieci w wieku przedszkolnym** [ss. 93–210] zawiera prace 18 autorek i autorów (mężczyźni też autorsko interesują się wychowaniem przedszkolnym na Ukrainie), którzy piszą na temat: kształtowania aktywnego rozwoju intelektualnego starszych przedszkolaków, poruszają aspekty diagnostyki rozwoju intelektualnego dzieci przedszkolnych, o specyfice rozwoju dzieci uzdolnionych, o twórczej samorealizacji dziecięcej, o eksperymentalno-badawczej działalności w przyrodzie, o wykorzystaniu folkloru ukraińskiego w procesie edukacji ekolo-

gicznej dziecka przedszkolnego, o kształtowaniu kultury mowy i jej rozwoju w rodzinie, specyficie pracy z rodzicami w wybranych aspektach kooperacji wzajemnej, o przygotowaniu dziecka przedszkolnego do pójścia do szkoły i stosunku do niej i o przygotowaniu wychowawców do pracy z dzieckiem za pośrednictwem terapii estetycznej. Opracowania interesujące, zawierające nie tylko wyniki własnych badań, lecz także liczne odniesienia do źródłowej ukraińskiej literatury. W drugim wydaniu książki trzeba jednak zwrócić uwagę na mało perfekcyjną korektę. Oto bowiem w spisie treści znajduje się informacja, iż na stronie 199 rozpoczyna się tekst pióra O. Fedyj, gdy tymczasem w książce artykuł ten zaczyna się na stronie 201 i kończy na stronie 210.

Ostatni rozdział trzeci, zatytułowany **Z dziejów wychowania dzieci w wieku przedszkolnym**, obejmuje strony od 213 do 298 i zawiera prace 8 autorek i 1 autora. Rozdział ten posiada strukturę mieszaną i obejmuje zarówno zagadnienia stricte historyczne, jak i historyczno-porównawcze. Jakkolwiek wszystkie teksty oparte są na bogatej podstawie źródłowej i zawierają odniesienia nie tylko do literatury ukraińskiej, byłoby warto przemyśleć nie tylko modyfikację jego treści poprzez dodanie innych, porównawczych elementów informacji, lecz również inaczej usytuować go w recenzowanej pracy zbiorowej. Poprzez zastosowany układ rozdział sprawia wrażenie pewnej kompilacji. W przypadku drugiego wydania książki sugerowałbym wprowadzenie takich zmian, które z pewnością poprawiłyby odbiór tekstu przez czytelników.

Podsumowanie

Recenzowana praca zbiorowa to wartościowe źródło informacji o najnowszych dokonaniach poznawczych badaczy ukraińskich, przydatna wielce zarówno dla nauczycieli akademickich, profesjonalnie zajmujących się problematyką wychowania dzieci w wieku przedszkolnym. To także świadectwo znacznego postępu pedagogiki ukraińskiej w zakresie możliwości interpretacyjnych i dowód nawiązania trwałego kontaktu z pedagogiką innych krajów. Książka wyposażona w anglojęzyczne streszczenia pozwala także bliżej zainteresować się konkretnymi problemami wychowania przedszkolnego w kraju sąsiednim. Można wówczas dokonać niezbędnego tłumaczenia na język polski wybranego autorskiego tekstu. Szkoda, iż język ukraiński jest w naszym kraju tak mało znany. Cenne jest również zamieszczenie not biograficznych autorek i autorów. Polecam książkę uwadze polskiego czytelnika zainteresowanego wychowaniem przedszkolnym oraz wychowaniem w rodzinie jako dzieło wartościowe poznawczo.